

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 első negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. május

MAGYAR NEMZETI BANK

**A 2012 első negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. május**

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2012. május)

Az elemzést készítette: Fábíán Gergely

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire lehet következtetni. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, szükség esetén azonban háttér-információkat is közöl, hogy a felhasználók könnyebben átláthassák a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2012. április 1. és 18. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben olvashatók (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2012 első negyedévére, az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2012 második és harmadik negyedévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedéssel korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2011 negyedik, az előre tekintő kérdések esetében pedig 2012 első negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitelekre vonatkozó felmérésben összesen 14 bank vett részt. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10 bank, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2012 első negyedév végi adatok alapján a bankszektor 91 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacán 93 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitel-piac 79 százalékát, az üzletiingatlan-hitelek piacának 96 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2012 első negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitettségeinek 97 százalékát fedik le.

Tartalom

A következő félévben korrekció várható a szigorú háztartási hitelezési feltételekben	6
A vállalati szegmensben jelentősen csökkent a szigorító bankok aránya	7
A magyar hitelezési feltételek alakulása nagyban hasonlít az eurozónában tapasztaltakhoz	8
Kiemelt téma: a kis- és középvállalkozások kamatkondíciói	8
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	10
Háztartási szegmens	10
Vállalati szegmens	18
Önkormányzati szegmens	30
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	32

A 2012 áprilisában végzett hitelezési felmérés alapján folytatódtak a szigorítások a háztartási szegmensben, azonban a szigorító bankok aránya 2012 első negyedévében az előző negyedévhez képest jelentősen csökkent. A bankok várakozásai alapján a következő félévben a háztartási hitelezési feltételekben már enyhítés várható, így némi korrekció történhet a végtörlesztés idején szigorított hitelezési feltételekben.

A vállalati szegmensben is tovább szigorodtak a hitelezési feltételek, és ez a tendencia várhatóan a következő félévben is folytatódik; a szigorító bankok aránya azonban jelentősen csökkent. A korábbi felmérésben a bankok többsége szigorítást várt 2012 elejére, de a 3 éves EKB-hiteleknek is köszönhetően végül jóval kevesebb bank változtatta ebbe az irányba feltételeit. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy drasztikus hitelszűke nemcsak a hitelezési feltételek egyszeri jelentős szigorítása esetén jöhet létre, hanem a válság óta kialakult szigorítások tartós fennmaradása esetén is.

A hitelezési feltételek szigorításához továbbra is elsősorban az alacsony hitelezési hajlandóság járul hozzá. Az előző felméréshez képest érdemben csökkent azon bankok száma, akik a gyengülő hitelezési képességet jelölték meg a szigorításhoz hozzájáruló tényezőként. A banki válaszok összesítése alapján a válság éleződése, azaz 2008 második fele óta végrehajtott szigorítások okaként a bankok 73 százalékban a hitelezési hajlandóságot befolyásoló tényezőket, 13 százalékban a likviditási, míg 9 százalékban a tőkekorlátokat említették.

A mostani felmérésben külön kérdőívvel fordultunk a bankokhoz a kis- és középvállalkozások kamatkondícióinak részletesebb megismerése érdekében. Az eredmények azt mutatják, hogy elsősorban a mikro- és kisvállalkozások jóval magasabb áron tudnak hitelhez jutni, mint a kamatstatisztikák alapján megfigyelhető átlagos vállalati 2,5 százalékpont körüli bankközi kamat feletti felár. A forinthitelek esetében kockázati besorolástól függően 4–6 százalékpont körüli feláron juthatnak hitelhez; az eurohitelek esetében legalább 5,5 százalékpont a jellemző, alacsony kockázati besorolás esetén azonban a kamatfelár a 8 százalékpontot is elérheti.

1. táblázat

Összefoglaló táblázat a kínálat és a bankok által észlelt kereslet alakulásáról

Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2012. I. n.év	2012. II–III. n.év (várt)	2012. I. n.év	2012. II–III. n.év (várt)
Háztartási	Lakáscélú	↓	↑	↓	↑
	Fogyasztási hitel	↓	↑	↓	↓
Vállalati		↓	↓	→	→

Megjegyzés: A kínálatnál a felfelé mutató nyíl a kínálat növekedésére (hitelkondíciók enyhülnek), míg a lefelé mutató nyíl a kínálat csökkenésére (a hitelkondíciók szigorodnak) utal. A keresletnél a felfelé mutató nyíl értelemszerűen keresletnövekedésre, a lefelé mutató nyíl pedig csökkenésre utal.

A KÖVETKEZŐ FÉLÉVBEN KORREKCIÓ VÁRHATÓ A SZIGORÚ HÁZTARTÁSI HITELEZÉSI FELTÉTELEKBE

A 2011 negyedik negyedévében bekövetkezett széles körű szigorítások után számottevően csökkent a szigorító bankok aránya a háztartási szegmensben, sőt előre tekintve enyhítések várhatók. A lakáscélú hitelek esetében a bankok nettó értelemben vett 9 százaléka, míg a fogyasztási hiteleknel 18 százaléka szigorította a hitelezési feltételeket 2012 első negyedévében (4. ábra). A szigorítások a jelzáloghitelek esetében elsősorban a magasabb kockázati prémiumban jelentkeztek (6. ábra), míg a fedezetlen fogyasztási hiteleknel az alacsonyabb maximális futamidőben és jövedeleमारányos törlesztőrészletben, valamint szigorúbb megkövetelt hitelképességben (13. ábra). Előre tekintve, a lakáscélú hiteleknel a bankok nettó értelemben vett 11 százaléka, míg a fogyasztási hiteleknel nettó értelemben vett 17 százaléka tervez enyhítéseket (4. ábra), mégpedig a kamtfelárakban a jövedeleमारányos törlesztőrészletben, a megkövetelt hitelképességi szintben és a hitel-fedezet arányban (5. és 9. ábra). A gépjármű-finanszírozásban az előző negyedévben nem történtek szigorítások, ugyanakkor a következő félévben a válaszadó bankok és lízingcégek nettó értelemben vett 12 százaléka

tervez szigorítani (12. ábra), elsősorban a jövedelemarányos törlesztőrészletben és a minimálisan megkövetelt hitelképességi szintben.

A hitelezési felmérés alapján a hitelkeresletben több bank észlelt gyengébb keresletet, mint az előző felmérésben: a bankok nettó értelemben vett 50 százaléka észlelt csökkenő keresletet a lakáscélú hitelek iránt, míg 20 százaléka a fogyasztási hitelek iránt (8. ábra). A következő félévben a bankok nettó értelemben vett 30 százaléka további keresletcsökkenésre számít fogyasztási hiteleknél, ugyanakkor a lakáscélú hitelek iránti keresletben a bankok többsége fordulópontra számít. A bankok keresletre vonatkozó várakozásait a kamattámogatási program jövőbeli esetleges beindulása igazolhatja, ami a rendkívül alacsony lakáscélú hitelkibocsátások után élénkület hozhat.

A VÁLLALATI SZEGMENSZEN JELENTŐSEN CSÖKKENT A SZIGORÍTÓ BANKOK ARÁNYA

A vállalati szegmensben tovább szigorodtak a hitelezési feltételek 2012 első negyedévében és a következő félévben is további szigorítások várhatók a bankok várakozásai alapján.¹ A bankok nettó értelemben vett 10 százaléka egyaránt szigorította a nagy- és középvállalatok és a kis- és mikrovállalatok hitelezési feltételeit (19. ábra). Ugyanakkor a szigorító bankok aránya lényegesen elmaradt az előző negyedévtől is, illetve a bankoknak az előző felmérésben megfogalmazott várakozásaitól, amelyben a bankok nettó értelemben vett 60 százaléka szigorítást jelzett előre 2012 elejére. A szigorítás elsősorban a forrásköltség feletti felár és a kockázati prémium emelkedésében jelentkezett, de történtek szigorítások a futamidőben, az adós szerződés szerinti kötelezettségvállalásában és a hitelképességi szintben is (20. ábra). Ugyanakkor a tartósan fennmaradó korábbi széles körű szigorítások miatt továbbra is fennáll a Jelentés a pénzügyi stabilitásról című kiadványban² kifejtett drasztikus hitelszűke kockázata.

A hitelezési feltételek szigorításához továbbra is elsősorban az alacsony hitelezési hajlandóság járul hozzá, míg az előző felméréshez képest érdemben csökkent azon bankok száma, akik a gyengülő hitelezési képességet jelölték meg mint a szigorításhoz hozzájáruló tényezőt. A banki válaszok összesítése alapján a válság éleződése, azaz 2008 második fele óta végrehajtott szigorítások okaként a bankok 73 százalékban a hitelezési hajlandóságot befolyásoló tényezőket, 13 százalékban a likviditási, míg 9 százalékban a tőkekorlátokat említették (1. ábra).

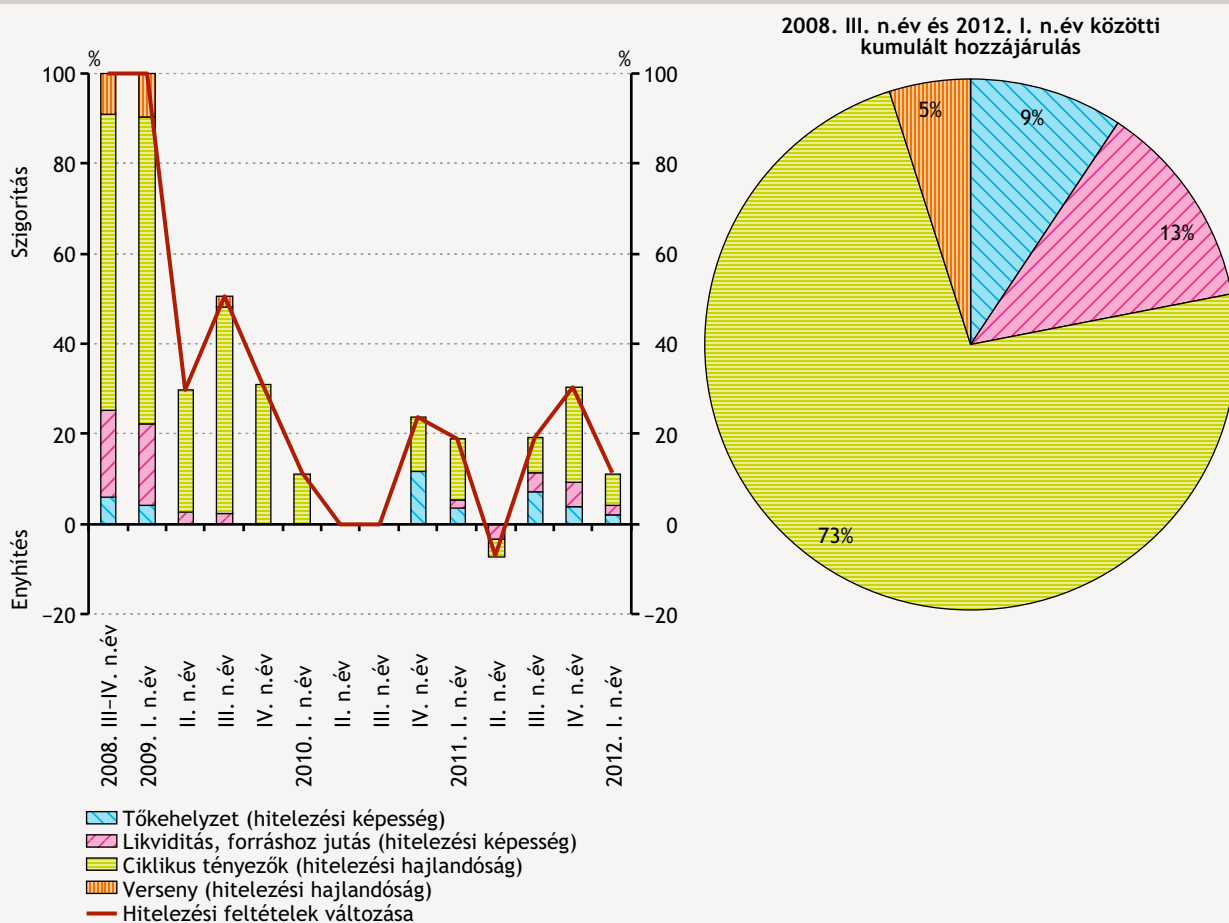
A hitelezési felmérés alapján a bankok nettó értelemben vett 30 százaléka keresletnövekedést észlelt a rövid lejáratú vállalati hitelek iránt 2011 negyedik negyedévéhez képest, a következő félévben pedig nettó 11 százalék további kereslet-élénkületet vár (32. ábra). Ezzel szemben a hosszú lejáratú (döntően beruházási) hitelek iránt a bankok nettó értelemben vett 31 százaléka keresletcsökkenést észlelt, amely arány lényegesen nagyobb, mint az előző negyedévben. Az előre tekintő válaszok alapján nem várható fordulat a beruházási hitelek iránti keresletben a 2012 második és harmadik negyed-évet lefedő időszakban.

¹ A kereskedelmiingatlan-hitelek esetében nem terveznek további szigorítást a bankok, ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy a válság során a bankok döntő többsége folyamatosan szigorította a feltételeket ezen szegmensben.

² Lásd: http://www.mnb.hu/Kiadvanyok/mnbhu_stabil/mnbhu_stab_jel_201204.

1. ábra

A hitelezési feltételek változása és a változáshoz hozzájáruló tényezők Magyarországon

Megjegyzés: az adott tényezők hozzájárulása a szigorítás/enyhítés arányában normálva.
Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

A MAGYAR HITELEZÉSI FELTÉTELEK ALAKULÁSA NAGYBAN HASONLÍT AZ EUROZÓNÁBAN TAPASZTALTAKHOZ

Az EKB hitelezési felmérése³ alapján az eurozónában tovább szigorodtak ugyan a magánszektor hitelezési feltételei, de a szigorító bankok aránya jelentősen csökkent a 2011 negyedik negyedévben tapasztalt megugrás után. A következő negyedévben a bankok már nem várnak további szigorítást aggregáltan a vállalati szegmensben, sőt Németországban és Olaszországban nettó értelemben enyhítés is várható. A bankok válaszai alapján a szigorítás az első negyedévben elsősorban a kockázatvállalás csökkenésének volt tulajdonítható, ami a válság kitörése óta is összességében a legfontosabb tényező volt a szigorításokban. Ugyanakkor az elmúlt félévben (illetve még a válság kitörésekor) a szigorításokban fontos szerepet játszó piaci finanszírozási és likviditási helyzet hozzájárulása marginalizálódott. Mindez a 3 éves EKB hiteltenderek miatti kedvezőbb piaci finanszírozási környezetnek tulajdonítható.

KIEMELT TÉMA: A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK KAMATKONDÍCIÓI

A megvalósult tranzakciók alapján a vállalati hiteleknél a bankközi kamat feletti felárak 2,5 százalékpont körül alakulnak 2010 óta mind a forintHITELEK esetében, mind az euro alapú hiteleknél. Ennek megfelelően a forintHITELEK kamata 9,5 százalék körül alakult 2012 első negyedévében, míg az euroHITELEK kamata 4 százalék körül. Az aggregált kamatok ugyanakkor nem nyújtanak teljes körű képet sok vállalat kamatkondíciójáról. Egyrészt a nagyvállalatok a nagy hitelméret

³ <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>

miatt felülreprezentáltak, másrészt a szigorú nem árjellegű hitelezési feltételek miatt csak egy számottevően leszűkült vállalati ügyfélkör jut hitelhez. A kockázat alapú árazás során pedig a jó hitelképességű ügyfelek kedvező ár mellett juthatnak hitelhez. Ezt alátámasztja, hogy a 2011 második felében végzett felmérésünk alapján a kis- és középvállalkozások közül csak a két legjobb adósminősítési kategóriába tartozó ügyfelek tudnak 2,5 százalékpont felár körül forint alapú hitelhez jutni, míg devizahitelhez már csak 3 százalékpont felár felett.

A kis- és középvállalkozások kamatkondícióinak részletesebb megismerése érdekében külön kérdőívben fordultunk a hitelezési felmérés vállalati körébe tartozó bankokhoz, megkérdeztük őket a mikro-, kis- és középvállalkozások kamatkondícióiról. A megkérdezettek együttesen a KKV-hitelpiac mintegy háromnegyedét lefedik mind hitelállomány, mind pedig a 2011-ben megvalósult új kihelyezések alapján. A megvalósult ügyletek alapján a mikro- és kisvállalkozások 4–6 százalékpont körül, míg a középvállalatok 2,5–4 százalékpont kamatfelár körül jutottak hitelhez 2011 második felében, amelyeknél a magasabb értékek az eurohitelre vonatkoznak (2. táblázat). A kamatfelárakban 2012 első negyedében csupán kismértékű 5–20 bázispontos (1 százalékpont 100 bázispont) drágulás figyelhető meg 2011 végéhez képest, azonban figyelembe kell venni, hogy mind a magyar szuverén, mind az anyabanki CDS-felárak mérséklődtek 2012 első negyedének végére 2011 végéhez képest.

2. táblázat
Banki kamatkondíciók mikro-, kis- és középvállalkozások részére 2012. I. negyedév végi információk alapján

Átlagos felár (bázispont)	Átlagos kamatfelár 2011 második félévében (megvalósult ügyletek alapján)*	Változás a kamatkondíciókban (2012. I. n.év végén 2011 végéhez képest)	Kockázati felárban különbség (adósminősítés alapján)**	Likviditási prémium (éven belüli hitelekhez képest)			
				1 és 2 év között	2 és 5 év között	5 év felett	
HUF	Mikro- és kisvállalkozások	430	18	202–235	105	130–137	180–187
	Középvállalkozások	256	29	207–240	80	104–111	142–149
EUR	Mikro- és kisvállalkozások	563	12	183–217	166	233–236	265
	Középvállalkozások	317	23	220–253	161	202–205	251

* Adott deviza referenciakamata feletti felár (EURIBOR, BUBOR).

** A két legkockázatosabb (de még hitelképes) minősítési kategóriába és a két legjobb minősítési kategóriába sorolt ügyfélkör közötti kamatfelár különbsége szegmensben belül. A szegmensek közötti különbséget a legjobb adósoknak felszámolt kockázati felárban nem mutatja.

Forrás: MNB, banki válaszok alapján.

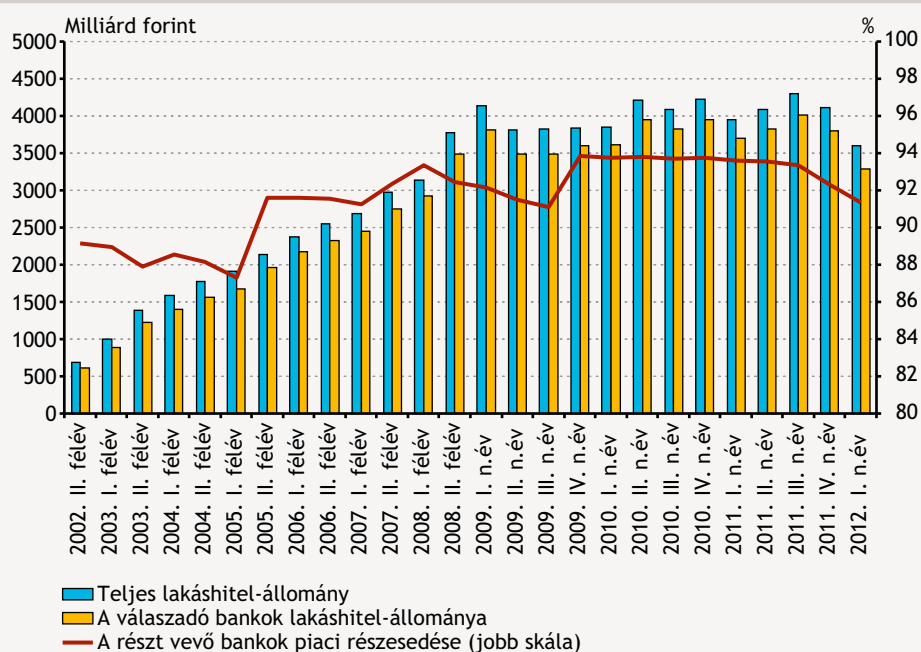
A kockázati prémiumot nézve a két legrosszabb adósminősítési kategóriába tartozó, de még hitelképesnek számító KKV-vállalatok átlagosan 2–2,5 százalékponttal magasabb prémiumon juthatnak hitelhez, mint a két legjobb minősítési kategóriába tartozó KKV vállalati kör (2. táblázat). Ennek következtében összességében a kockázatosabb, de még hitelképes mikro- és kisvállalkozások 6–8 százalékpontos, míg a középvállalkozások 4,5–6 százalékpontos feláron juthatnak hitelhez, amelyeknél a magasabb értékek az eurohitelre vonatkoznak. Fontos hangsúlyozni, hogy mindez már csak egy szűk kör kamatfeltételeit mutatja a már említett szigorú nem árjellegű hitelezési feltételek miatt, azaz enyhébb nem árjellegű korlátok esetén magasabb felárak lennének több hitelképes vállalat mellett. A második legfontosabb tényező a bankok árazásában a likviditási prémium, amely önmagában 50–170 bázispont felárat jelenthet éven túli, de 5 évnél rövidebb lejáratú hiteleknel, míg 5 évnél hosszabb hiteleknel 125–250 bázispontot is jelenthet a bankok közötti jelentős különbségek mellett (2. táblázat). Az euro alapú hiteleknel átlagosan 80–100 bázisponttal magasabb a likviditási prémium a forint-hitelekhez képest, amiben a devizaforráshoz jutás drágább szintje tükröződik vissza.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

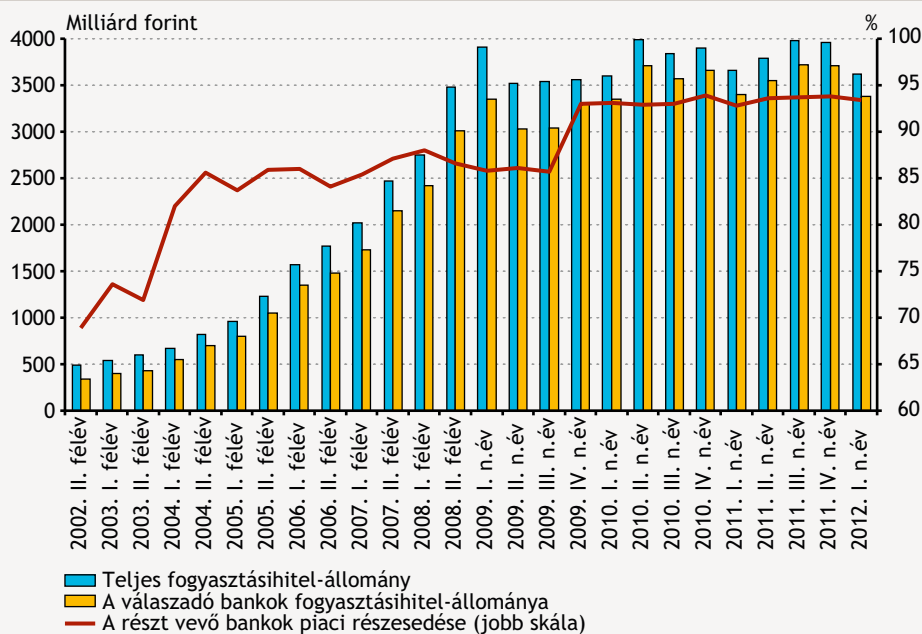
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

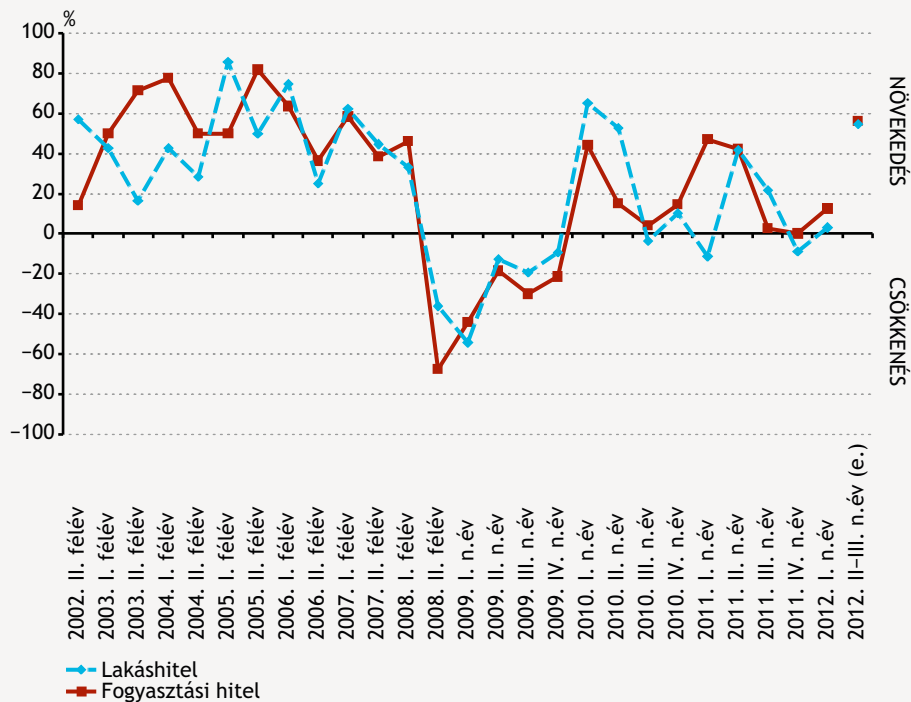

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

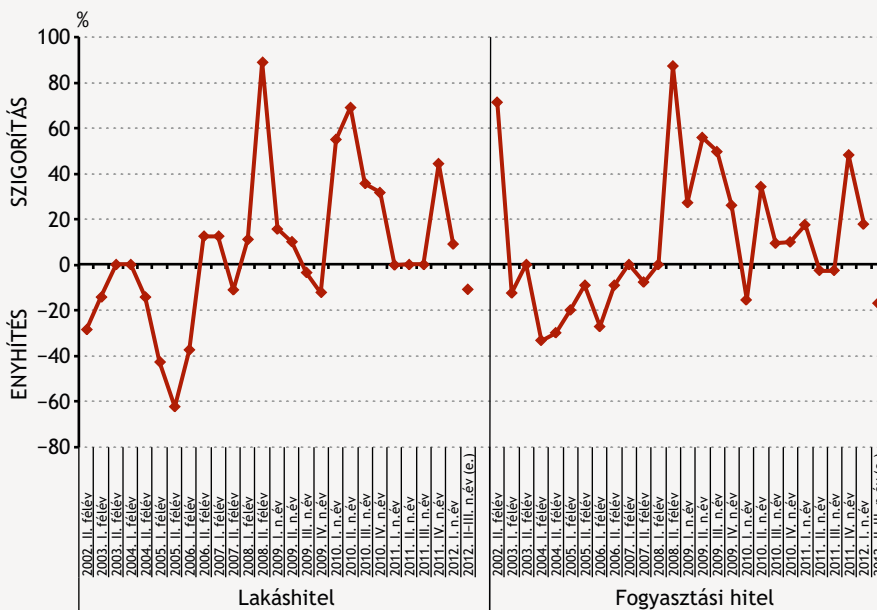
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

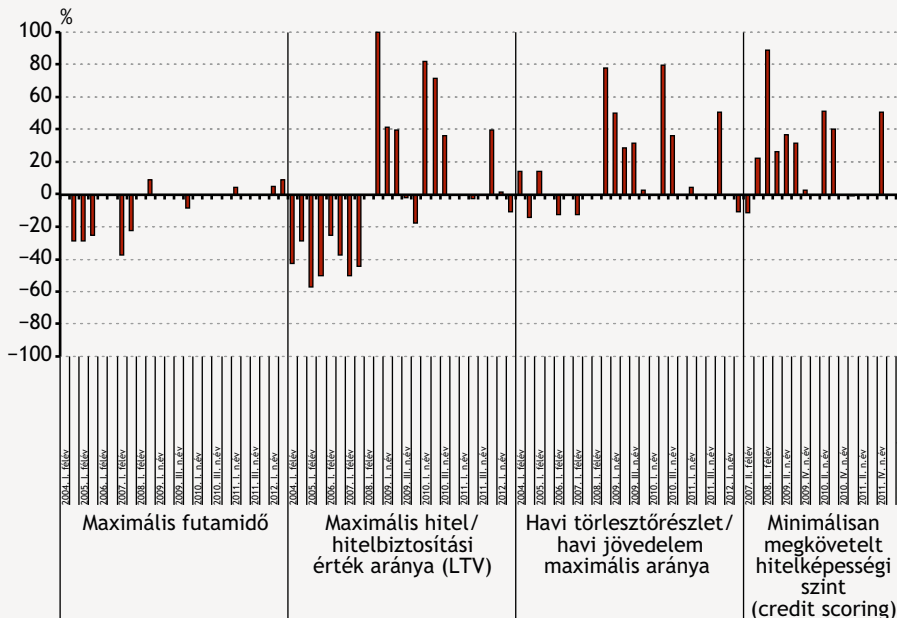

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételekben belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

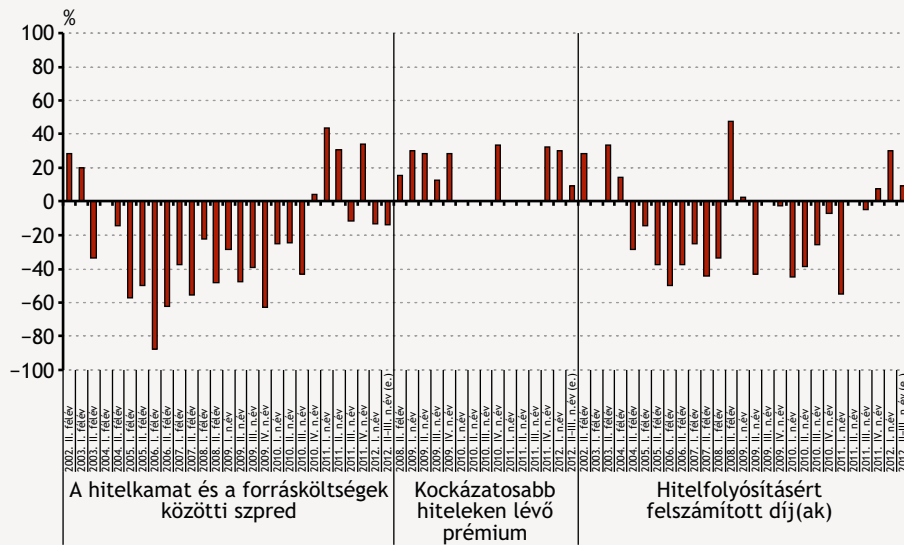

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

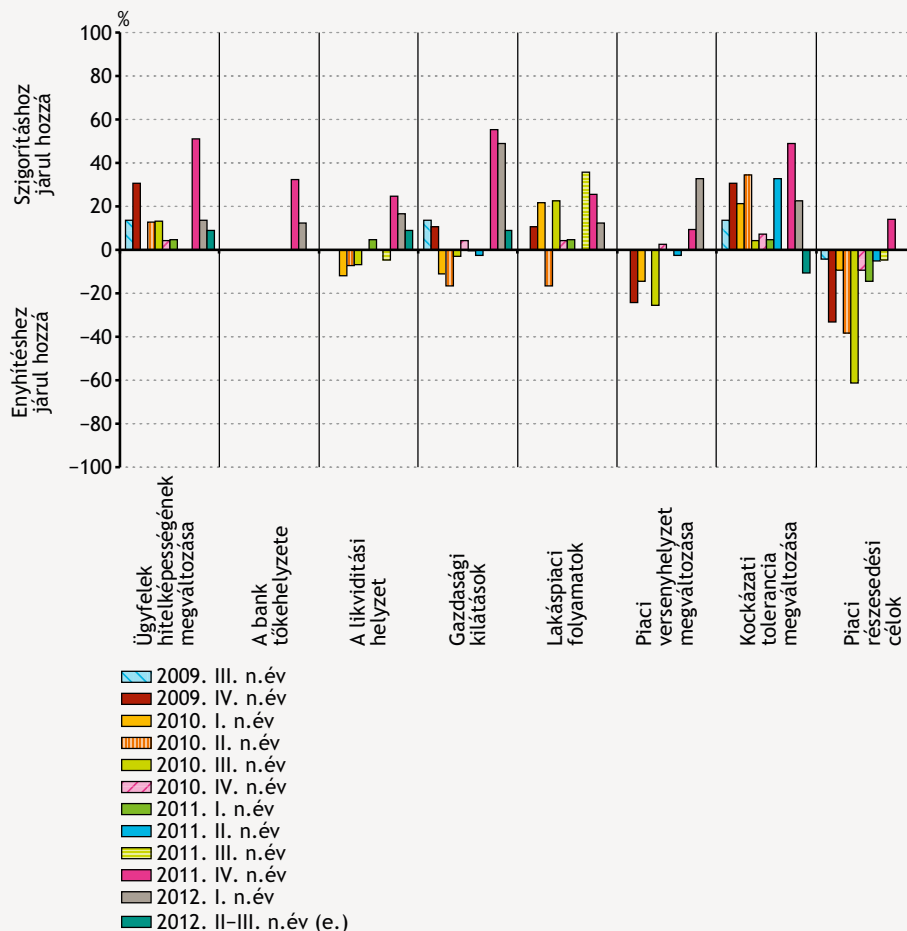

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

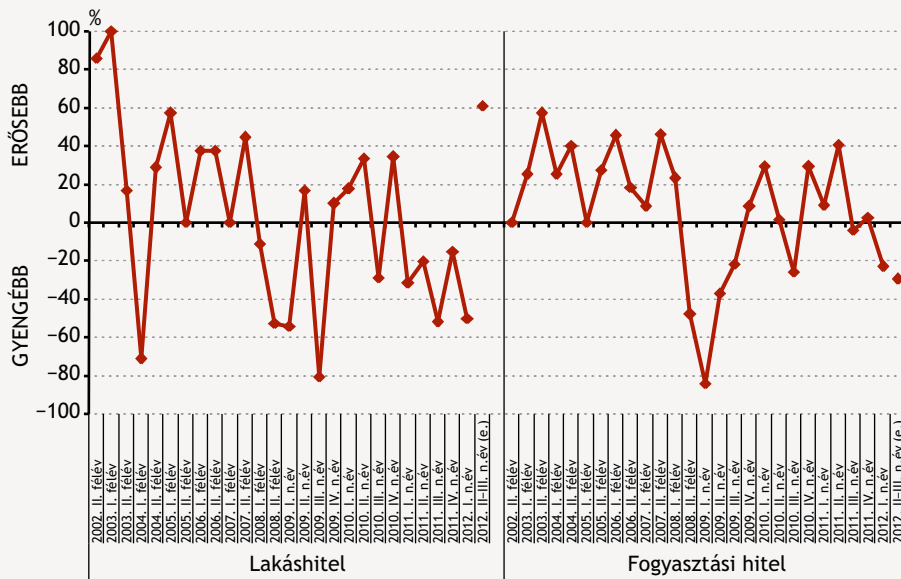
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

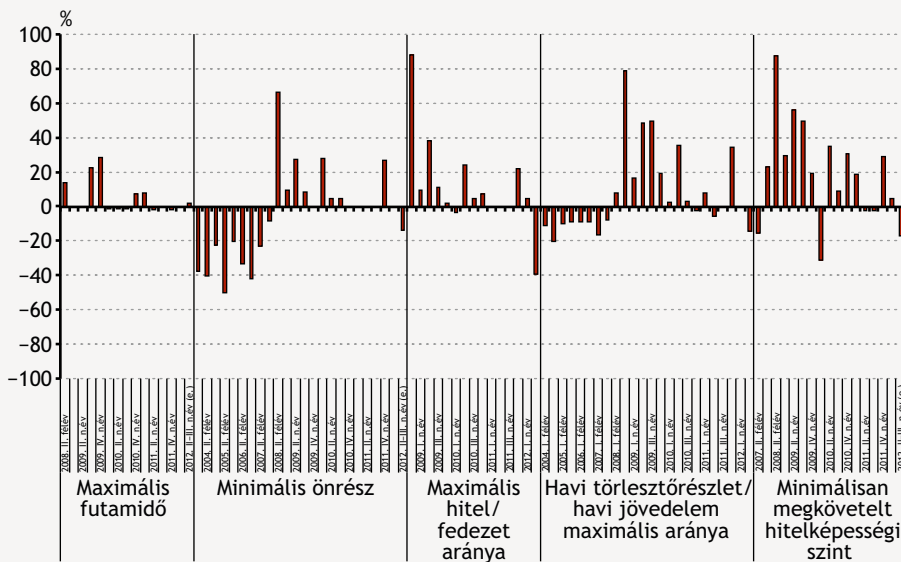
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

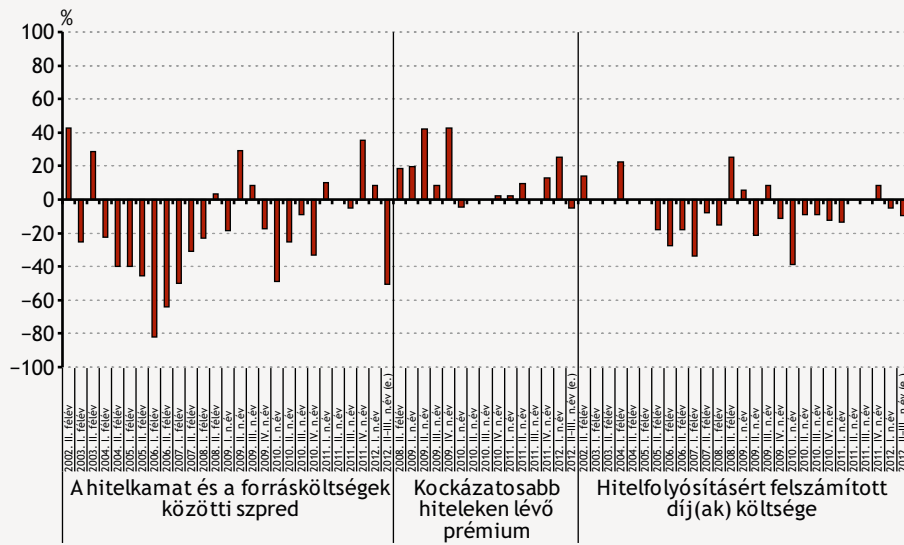
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

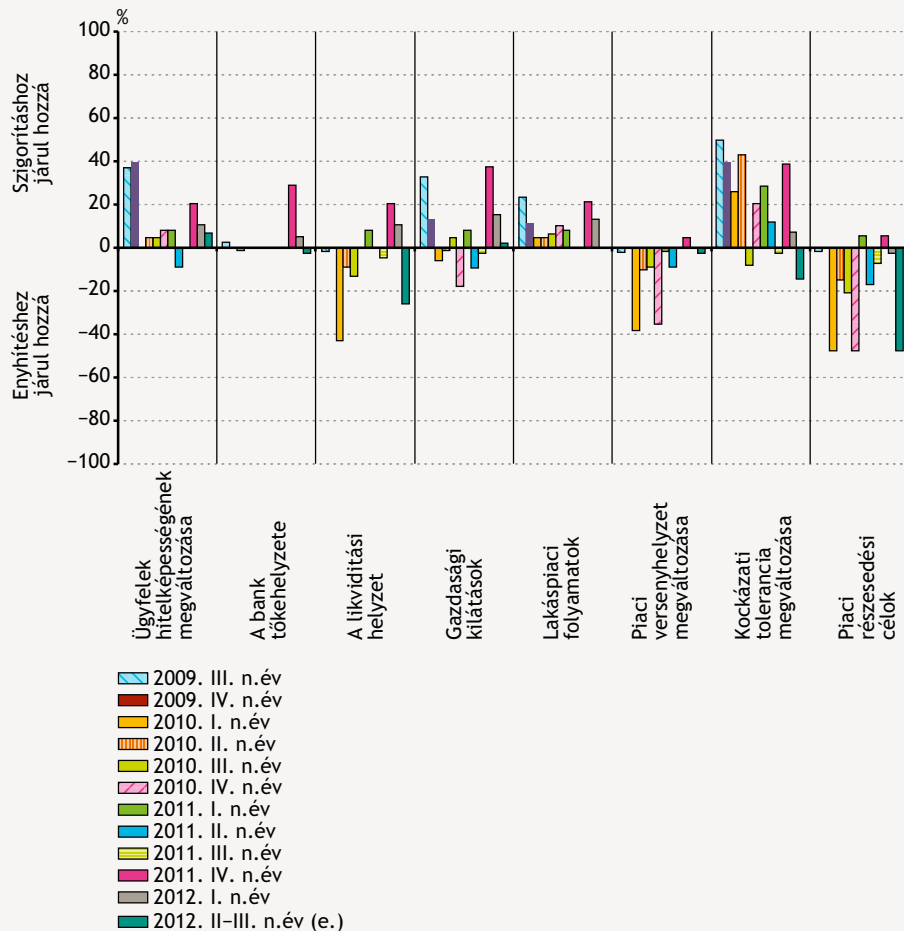

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

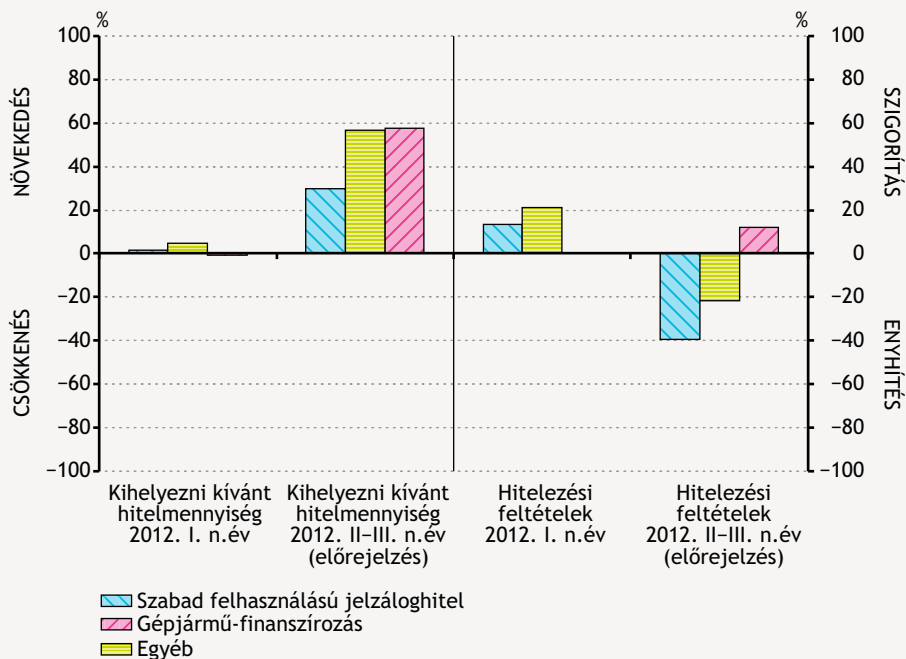
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékekénél

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

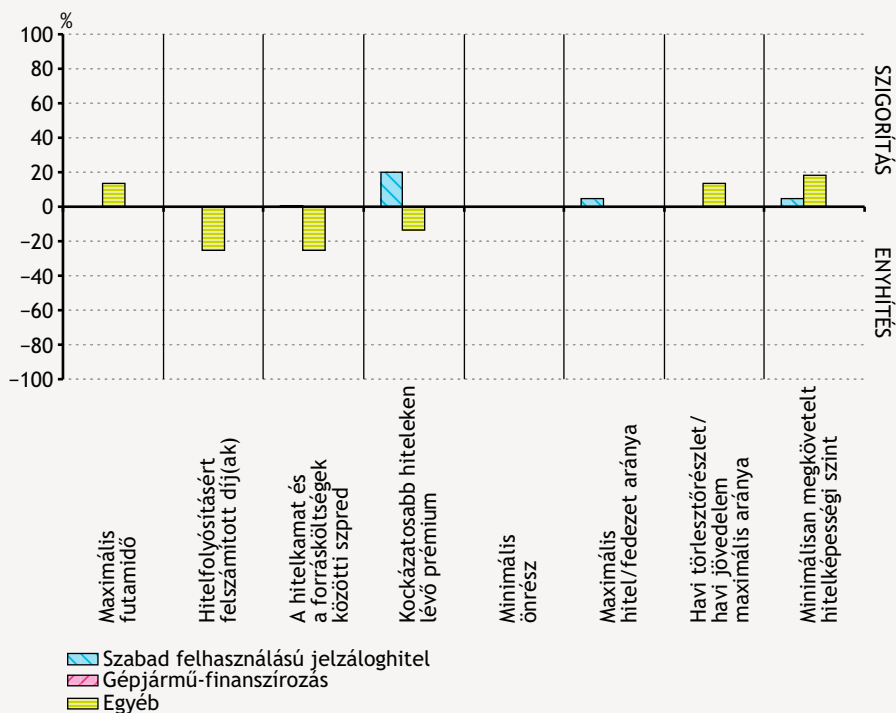

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztási hitel-termékekénél 2012 első negyedében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

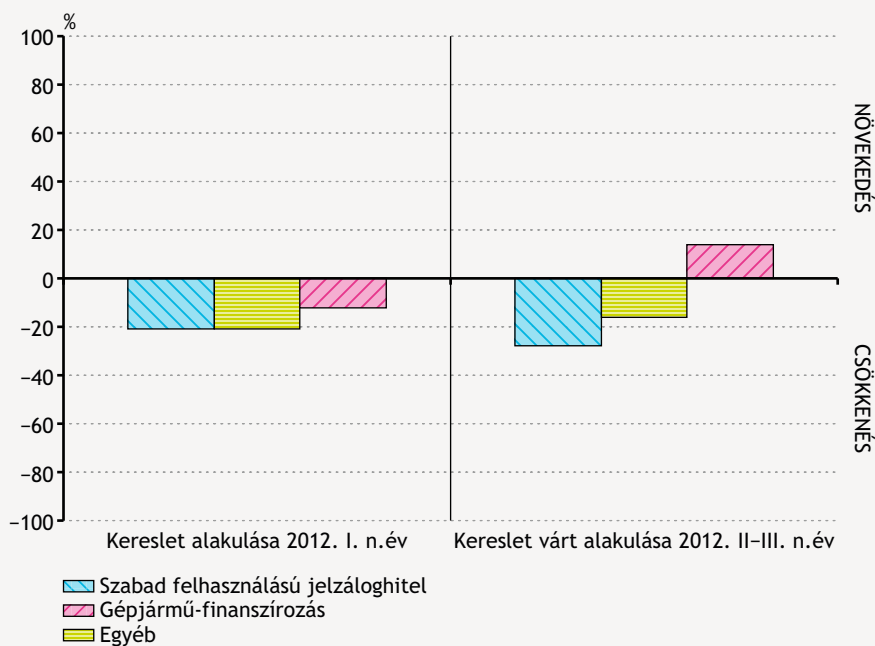

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

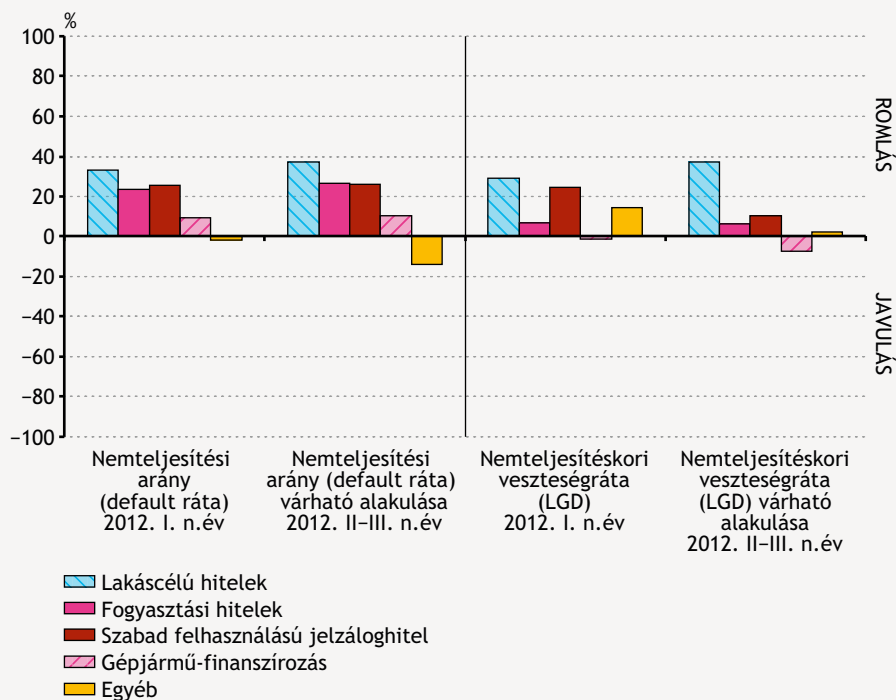
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

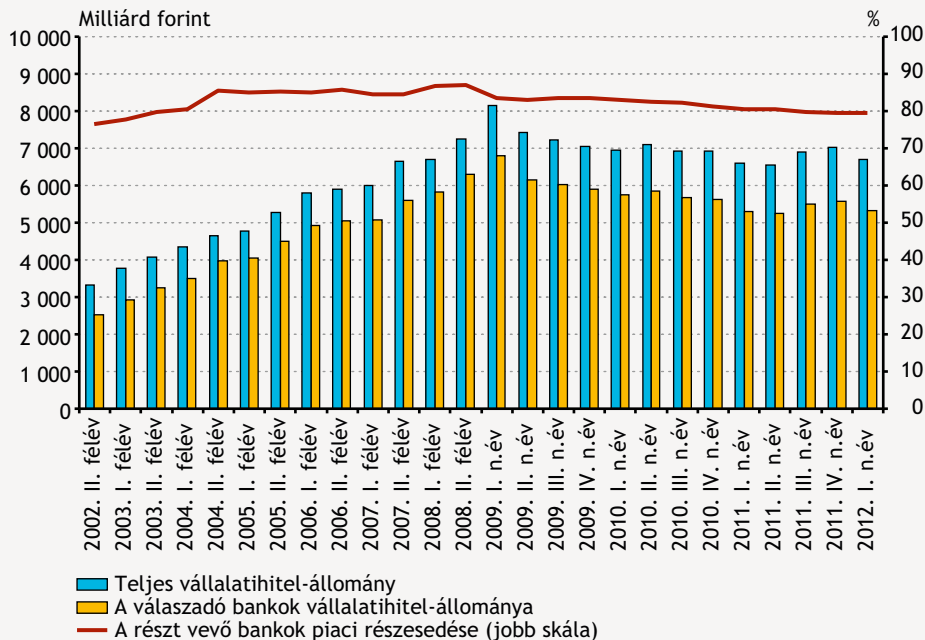
A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

(a kockázatnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

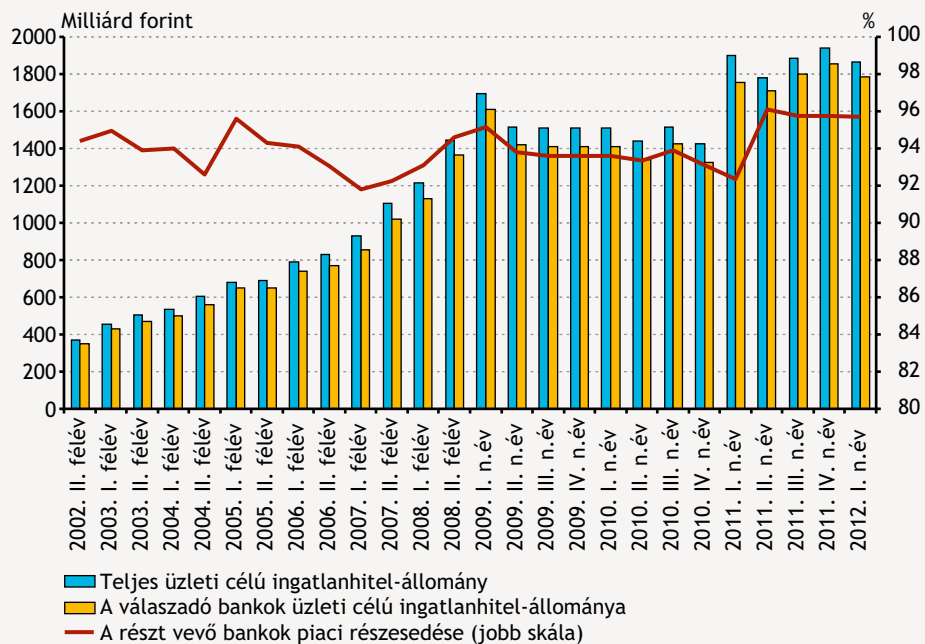
VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

17. ábra
Az üzleti célú ingatlanhitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

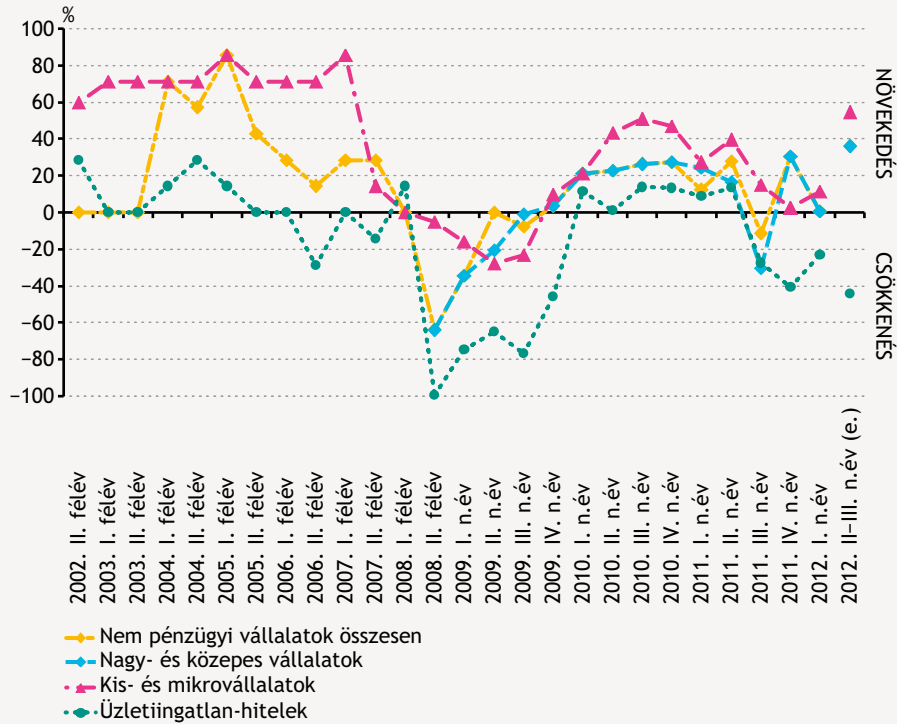

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is. 2011 első negyedétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok ingatlanvásárlási hitelállományát.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

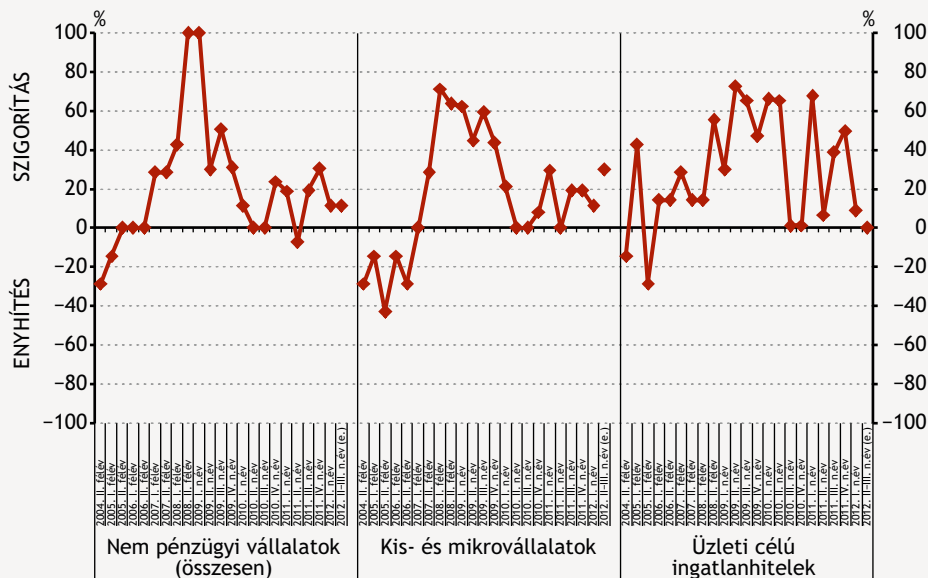
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelezési feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

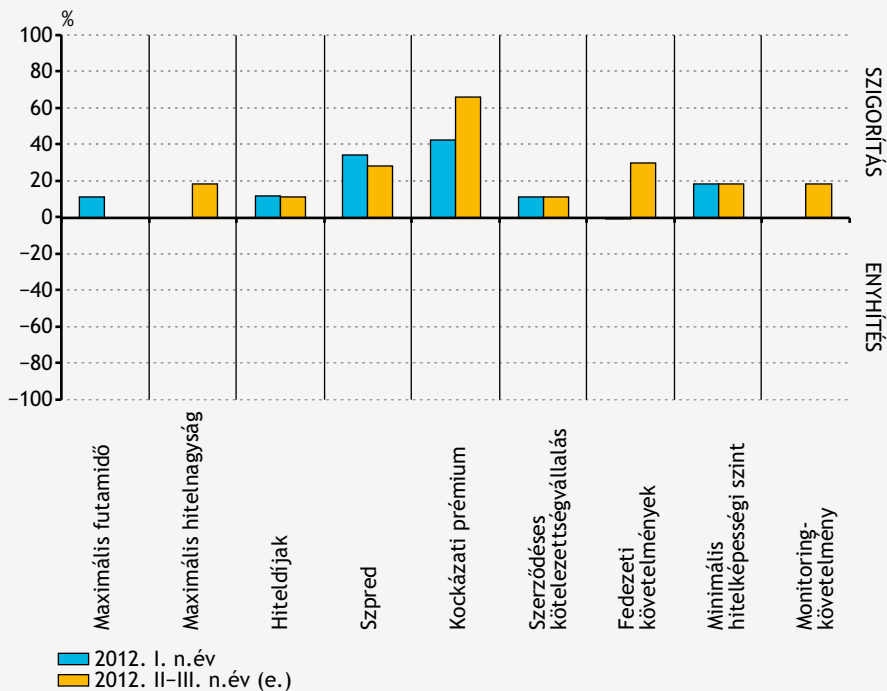
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra
Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

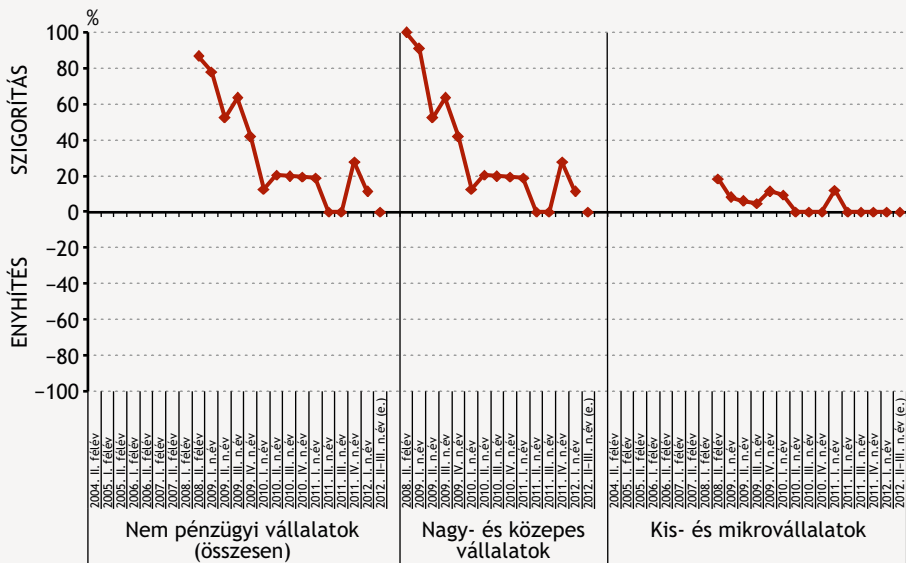
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra
Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

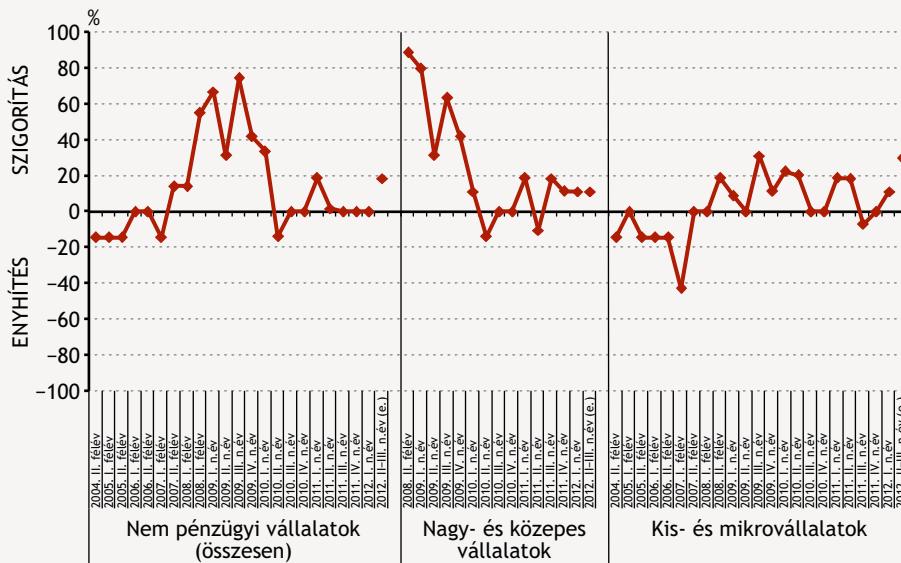

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

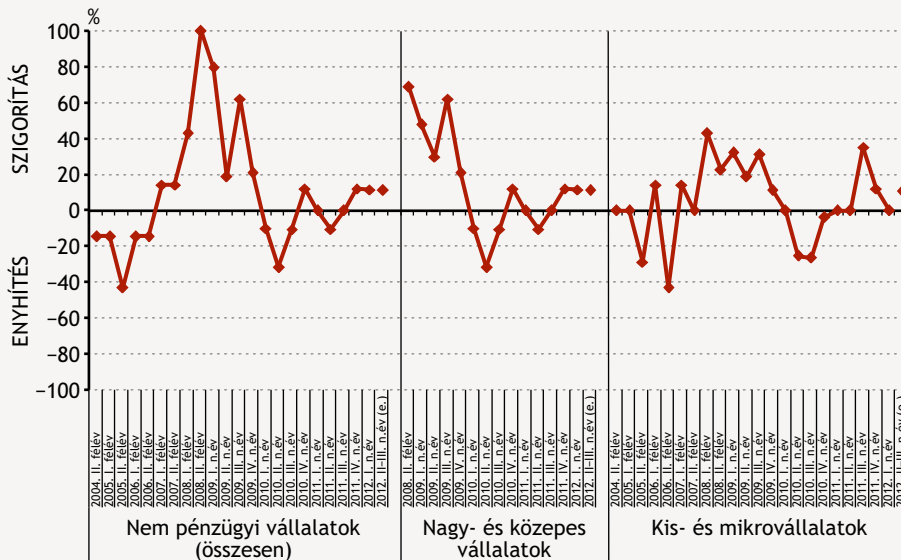

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

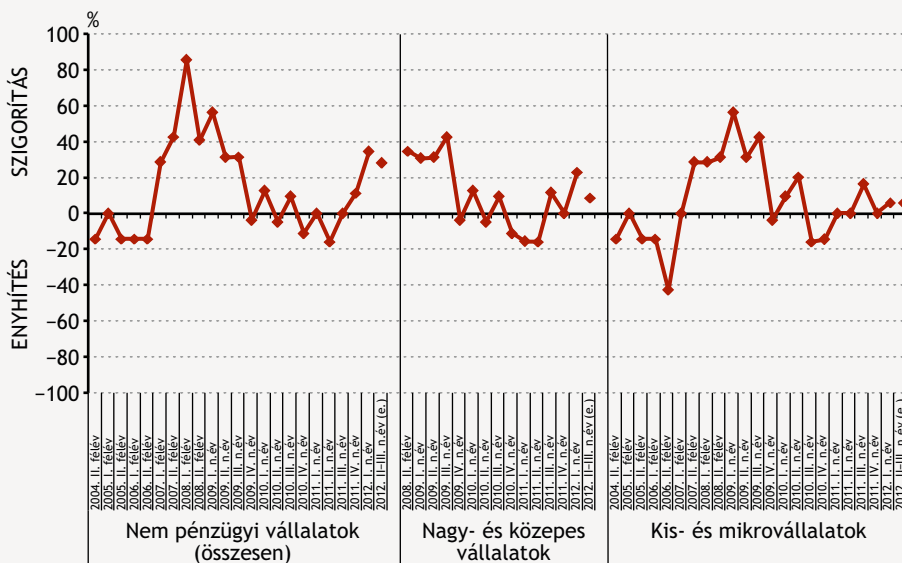

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

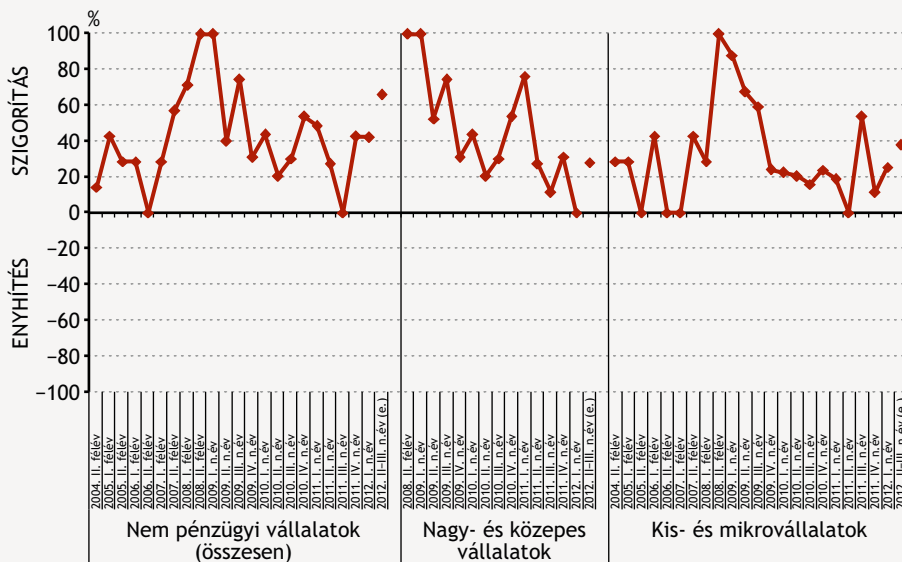

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

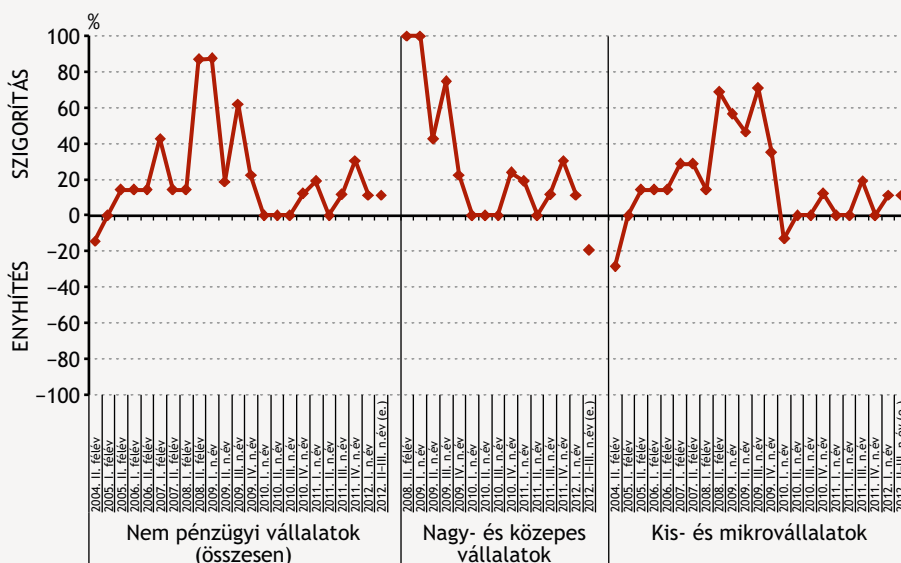
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

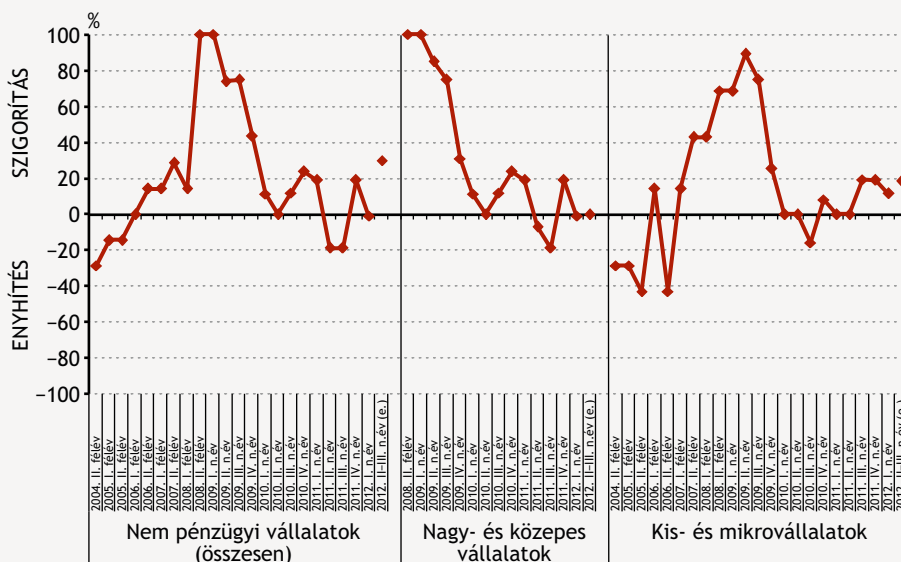

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

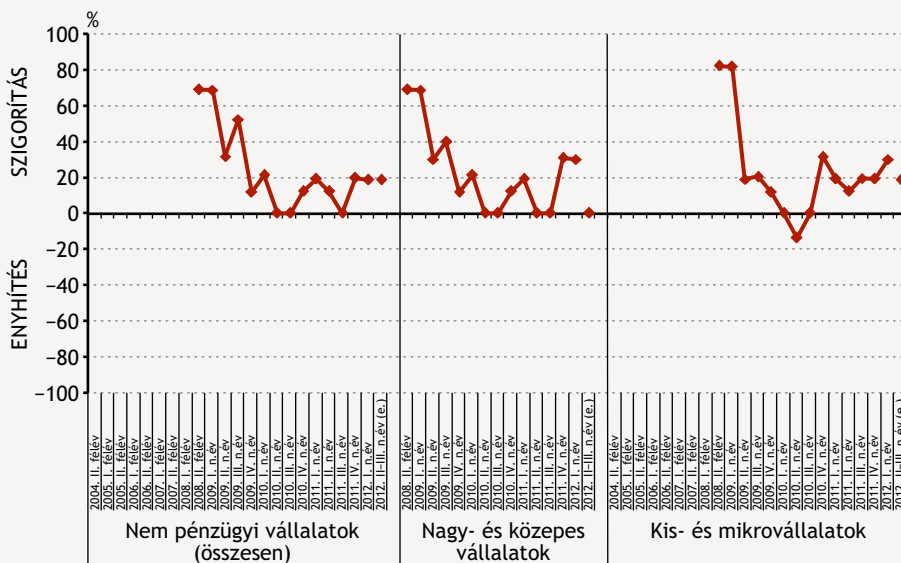

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

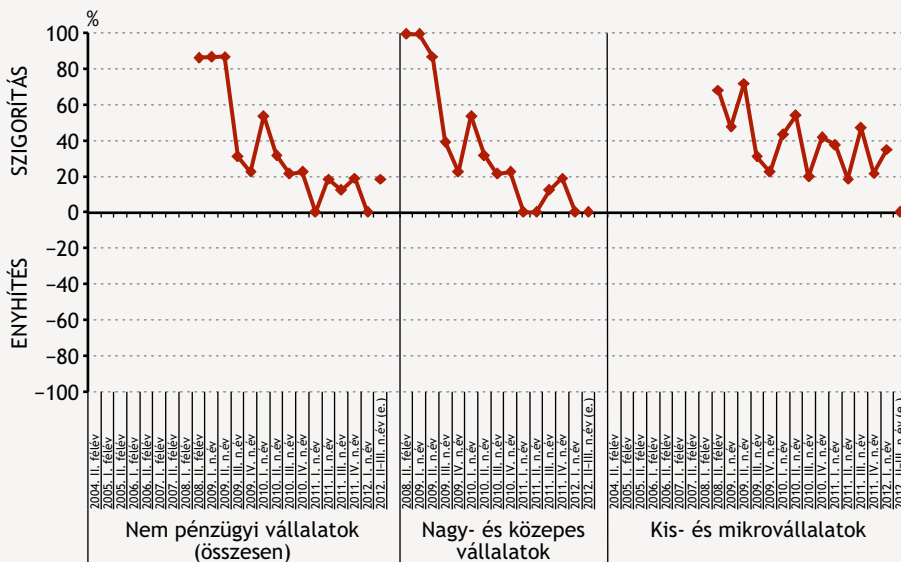

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

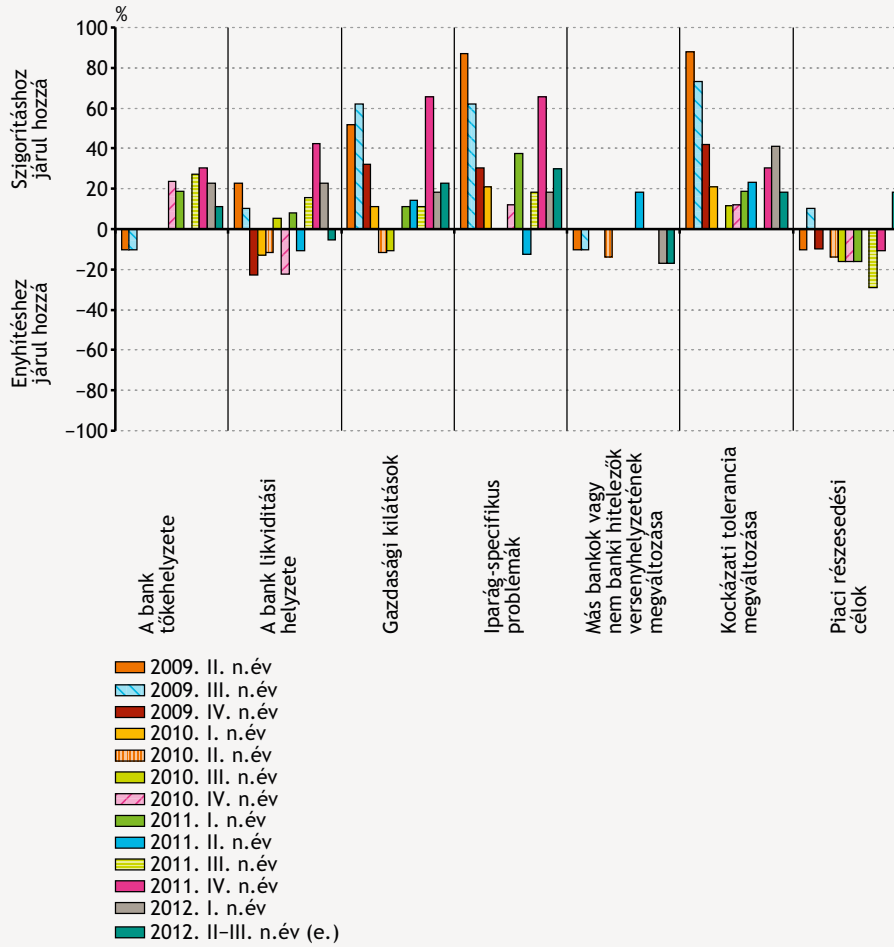

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

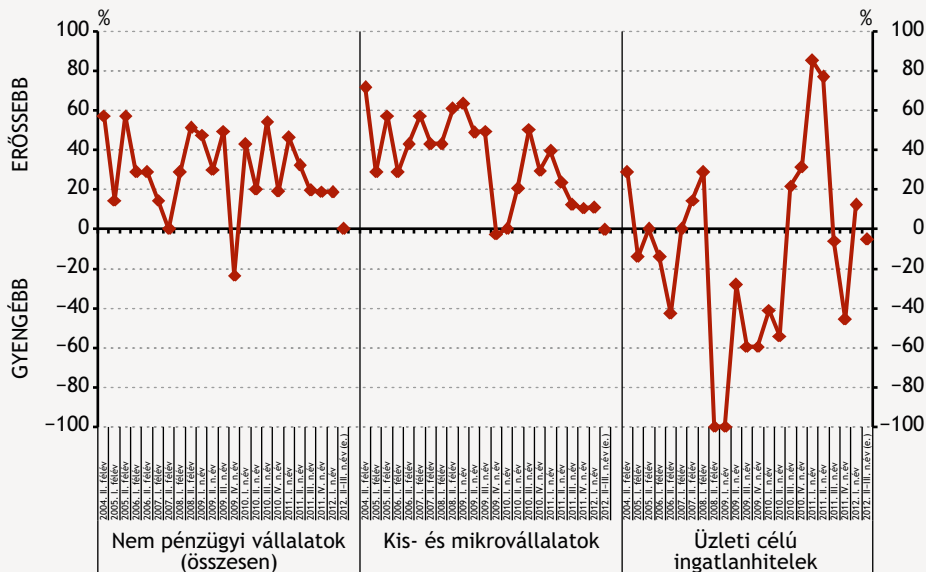
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

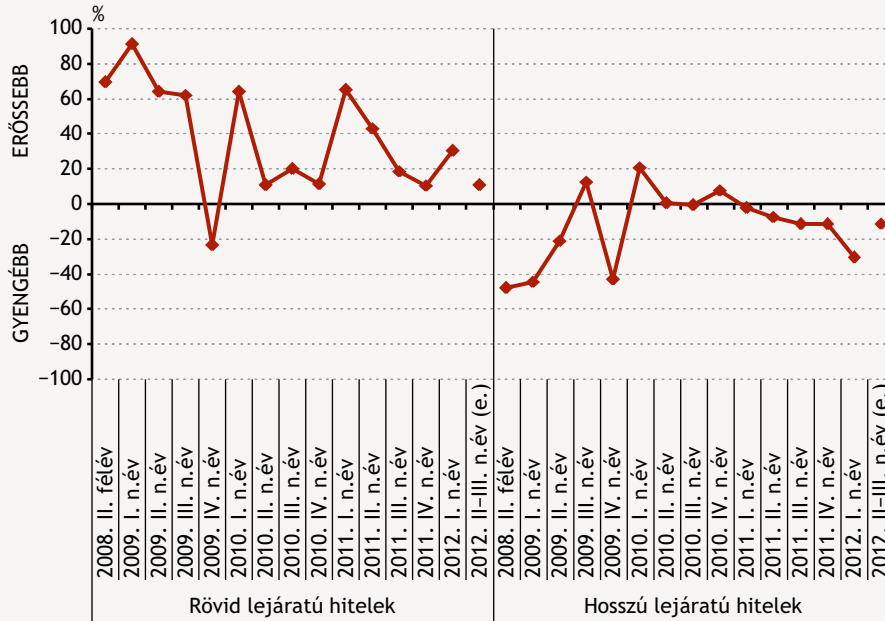
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

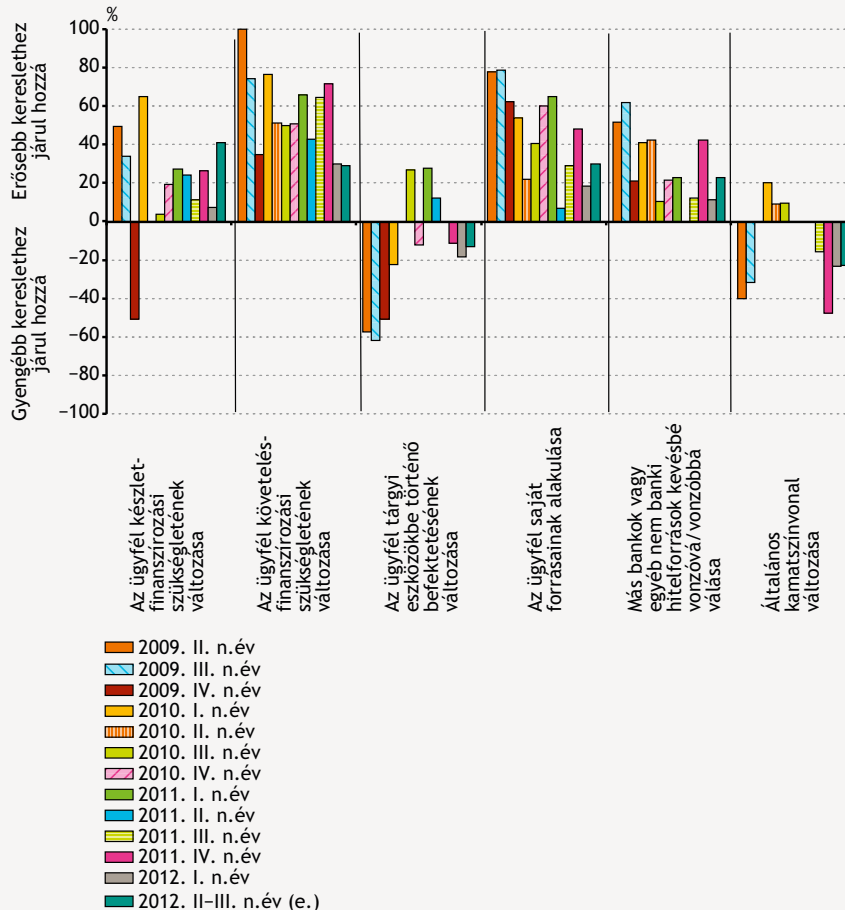
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

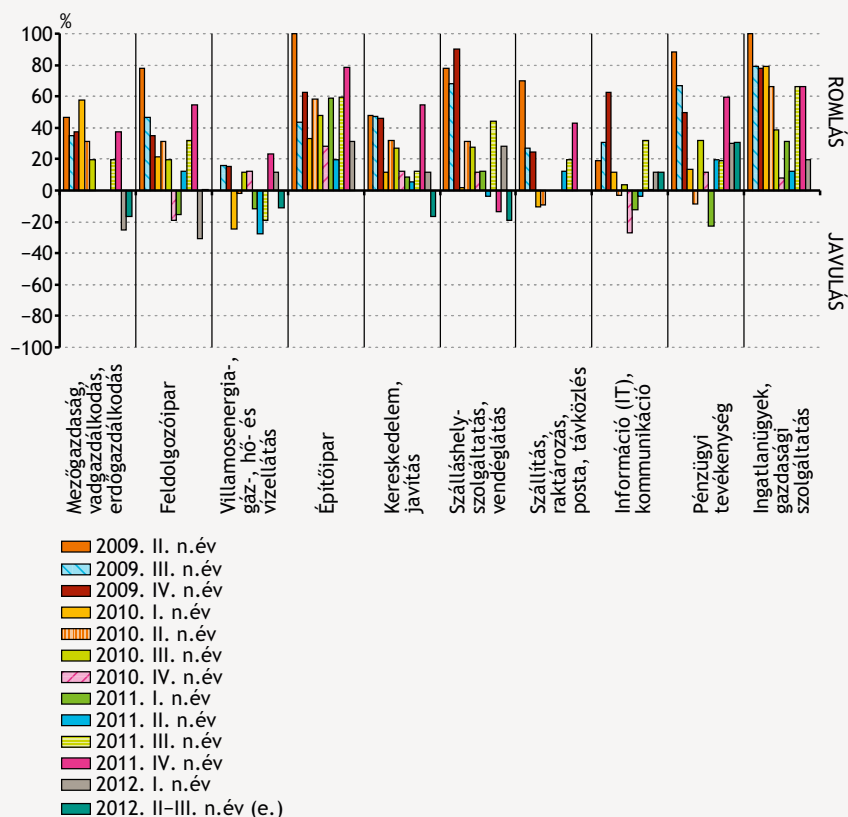
(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

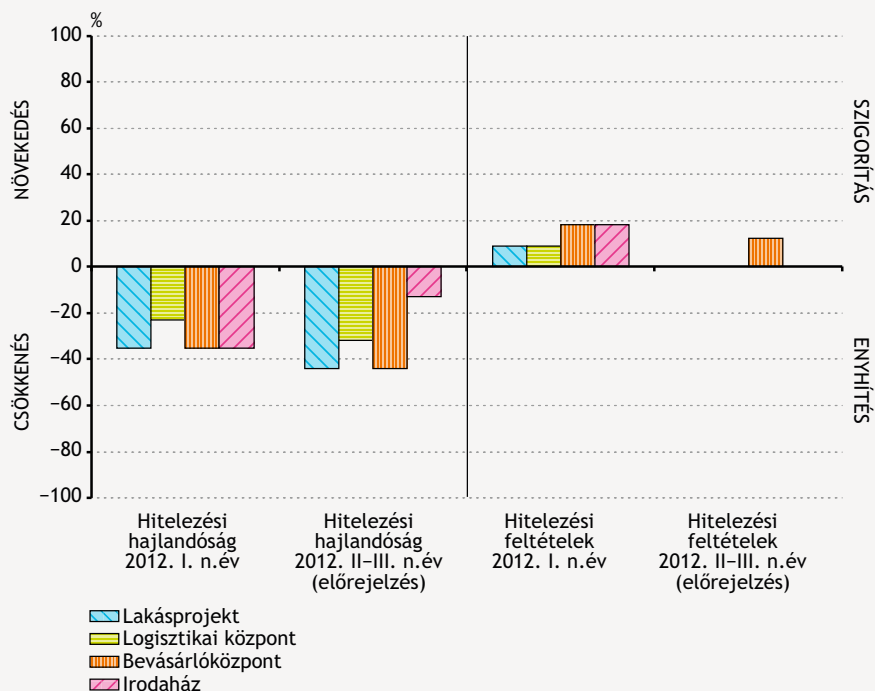
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

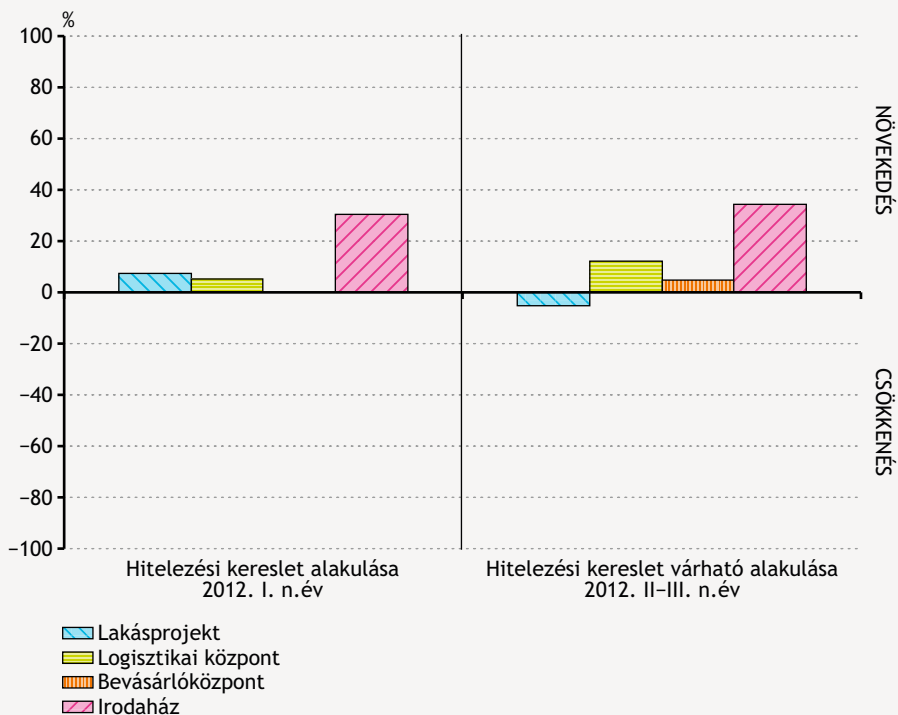

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

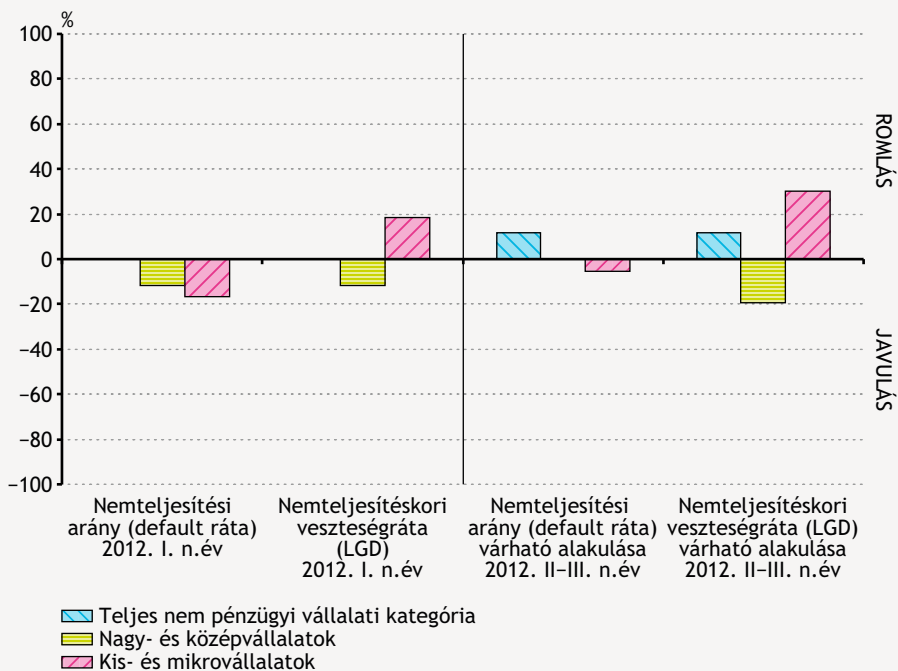
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

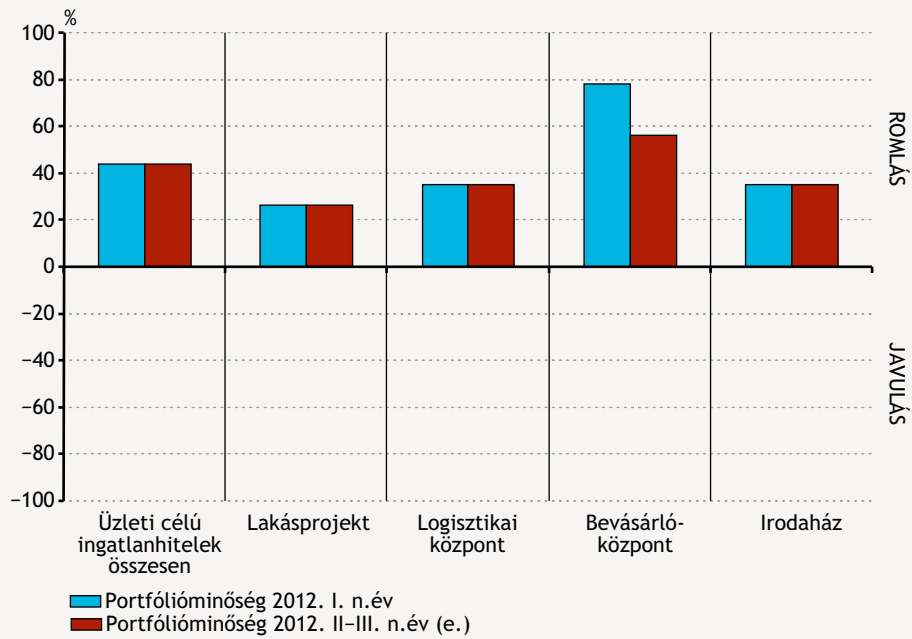
(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

38. ábra

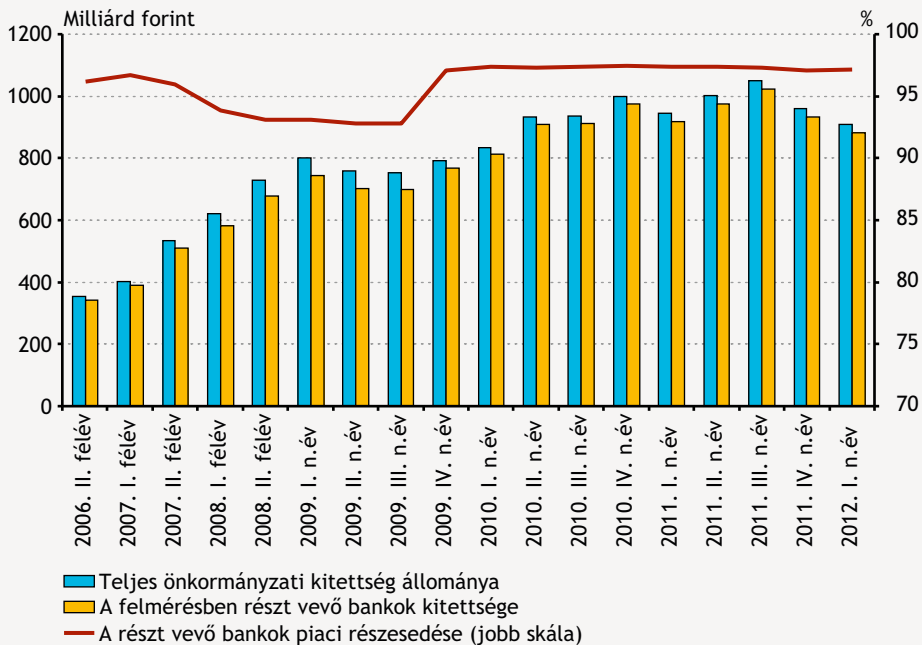
Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

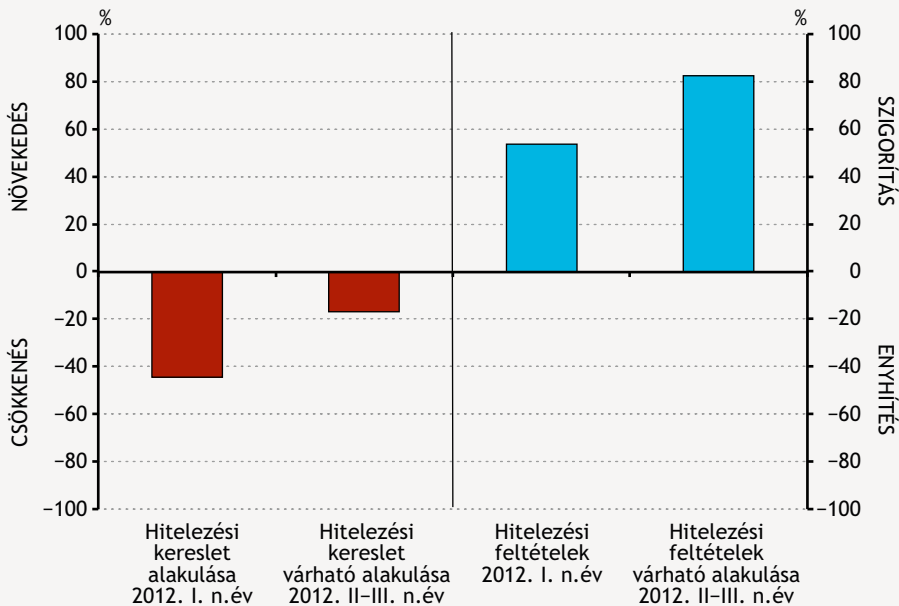
39. ábra
A teljes önkormányzati kitettség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

40. ábra
A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

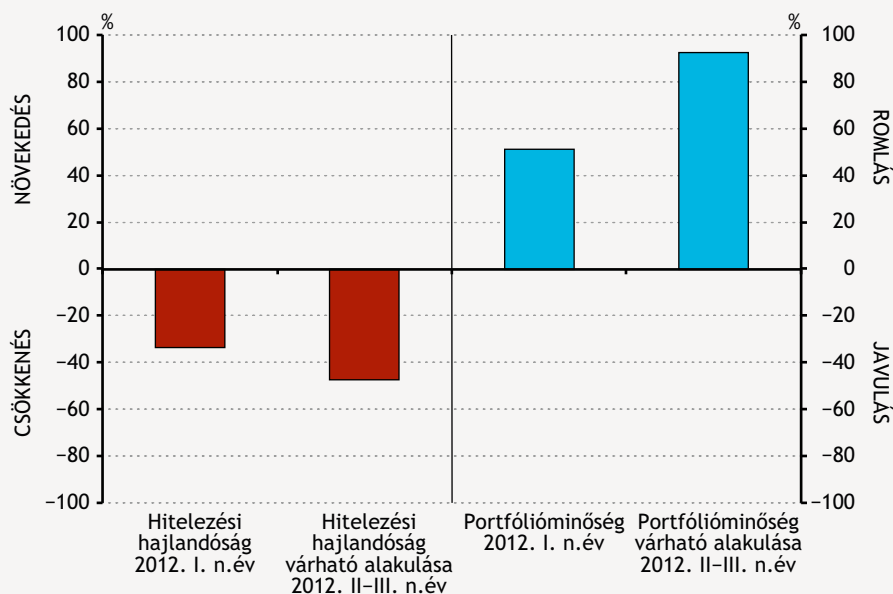
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

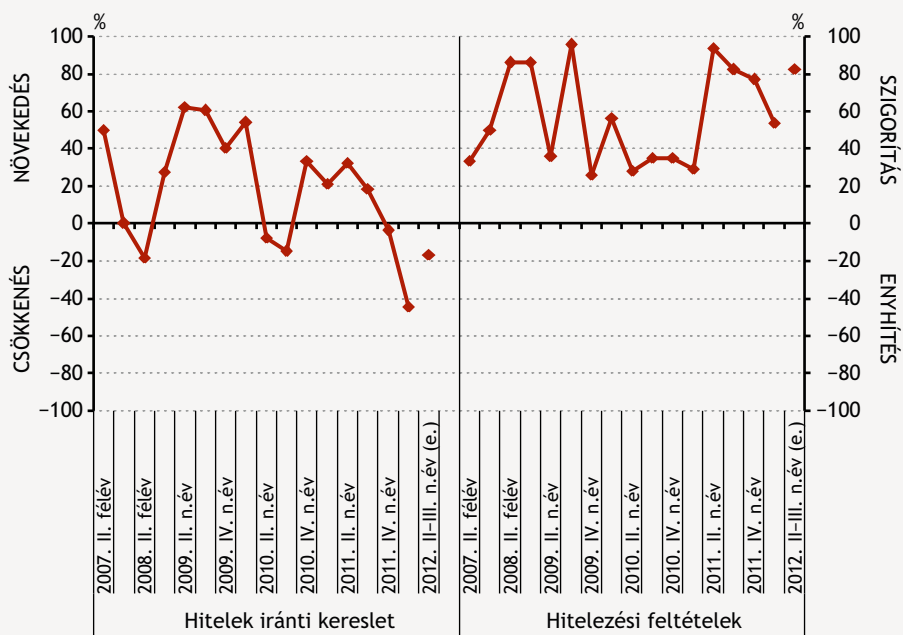
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második felétől

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatérő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2012. áprilisban 2012 első negyedévére), az előre tekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2012. áprilisban 2012 második és harmadik negyedévet lefedő időszak) tartalmazznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, az ábrakészletben azonban csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A **kihelyezni kívánt hitelmennyiség** (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁴ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl. a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁴ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2012 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2012. május

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

